

Kokkolan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman käsittely

Rakennus- ja ympäristölautakunta 28.06.2023 § 97

Valmistelijat Lupatarkastaja Tiia Sillanpää ja ympäristötarkastaja Tuomas Hirvijoki

Asia

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman keskeinen tavoite on ennaltaehkäistä pohjavesialueiden pohjaveden laadun heikkenemisen sekä turvata pohjaveden määrällinen tila rajoittamatta kuitenkaan tarpeettomasti alueen maankäyttöä. Suojelusuunnitelma on selvitys ja ohje, jota voidaan soveltaa maankäytön suunnittelussa ja viranomaisvalvonnassa sekä käsiteltäessä esimerkiksi lupahakemuksia ja ilmoituksia. Suojelusuunnitelmalla ei ole itsenäisiä oikeusvaikutuksia. Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaan kunta voi laatia suojelusuunnitelman. Suojelusuunnitelman laadinta tehtiin konsulttityönä. Laadinnasta vastasi Envineer Oy.

Kokkolan Patamäen pohjavesialueelle on laadittu suppea suojelusuunnitelma vuonna 1995. Suojelusuunnitelmaa päivitettiin vuosina 2007-2008 ja 2010. Kokkolan Patamäen ja Harrinniemen pohjavesialueille on laadittu suojelusuunnitelmaluonnos vuonna 2015. Lisäksi Kokkolan 12:lle muulle pohjavesialueelle on laadittu suojelusuunnitelmaluonnos vuosien 2014-2015 aikana. Suojelusuunnitelmissa on kartoitettu pohjavesialueilla sijaitsevat riskitekijät ja esitetty tarvittavat toimenpidesuositukset pohjaveden suojelemiseksi ja sen hyvän tilan turvaamiseksi myös jatkossa.

Vuoden 2023 suojelusuunnitelma pohjautuu GTK:n vuonna 2015 laatimiin Kokkolan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaluonnoksiin ja korvaa aiemmat suojelusuunnitelmat. Suojelusuunnitelmassa on huomioitu muun muassa vuonna 2020 voimaan tulleet pohjavesialueiden uudet rajaukset ja luokitukset.

Kokkolan kaupungin alueella sijaitsee uuden pohjavesialueiden luokittelun mukaisesti 12 pohjavesialuetta (Patämäki, Karhinkangas, Pesäkangas, Riippa, Viirrekangas, Herlevinharju, Tiaisenkangas, Tuohikorvenmäki, Rahkosenharju, Harmaalanperä, Tiilipruukinkangas ja Laajalahti). Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaan on koottu tiedot pohjavesialueiden pohjavesiolosuhteista sekä niillä sijaitsevista vedenottamoista. Suojelusuunnitelman päivittämisen yhteydessä täydennettiin ja tarkennettiin pohjavesialueiden riskikohdetietoja ja esitettiin riskitekijöitä koskevat toimenpide-ehdotukset. Pohjavesialueiden sijainnit on esitetty liitteessä A. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat ovat esitetty oheismateriaaleissa A ja B.

Oheismateriaalissa A on esitetty vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu suojelusuunnitelma. Oheismateriaalissa B on esitetty julkiseen käyttöön tarkoitettu suojelusuunnitelma. Oheismateriaalin A mukainen viranomaiskäyttöön tarkoitettu suojelusuunnitelma toimitetaan lausuntokierrokselle tarvittaville viranomaistahoille ja oheismateriaalin B mukainen suojelusuunnitelma kuulutetaan ja asetetaan nähtäville mielipiteiden antamista varten.

Liite A	Pohjavesialueiden sijainnit
Oheismateriaali A	(Suojelusuunnitelma viranomaiskäyttö)
Oheismateriaali B	(Suojelusuunnitelma, muu käyttö)

Pohjaveden suojelua koskeva lainsäädäntö

Pohjaveden kansallista suojelua ohjaavat pääasiassa ympäristönsuojelulaki (527/2014) ja -asetus (713/2014) sekä vesilaki (587/2011). Suojelun merkittävänä perustana ovat pilaamiskielto ja vesilain lukujen 3 ja 4 mukaiset pohjaveden muuttamisen kieltävät lait sekä ympäristönsuojelulain ja vesilain mukainen lupajärjestelmä.

Pohjavesialueiden määrittäminen

Pohjavesialueet luokitellaan VMJL:n (laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä) 10 b §:n mukaan käyttökelpoisuutensa ja suojelutarpeensa nojalla luokkiin 1, 2 ja E. Vastuu pohjavesialueiden määrittämisestä kuuluu ELY-keskuksille. Pohjavesialueet on rajattu alueen maa- ja kallioperän hydrogeologisiin ominaisuuksiin perustuen.

Uuden lainsäädännön mukaan pohjavesialueet luokitellaan vedenhankintaan varten tärkeiksi (luokka 1) tai muiksi vedenhankintaan soveltuviksi pohjavesialueiksi (luokka 2). Lisäksi luokkaan E luokitellaan ne pohjavesialueet, joiden pohjavedestä jokin maa- tai pintavesiekosysteemi on suoraan riippuvainen (esim. lähteet).

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella sijaitsevat pohjavesialueet rajattiin ja luokiteltiin vesienhoitolain mukaisesti uudelleen vuosina 2018-2021. Uudet rajaukset tulivat voimaan Kokkolan kaupungin alueella 11.2.2020. Pohjavesialueiden rajaus- ja luokitusmuutokset perustuivat uuteen lainsäädäntöön, jonka mukaan pohjavesialueita tarkastellaan suojelutarpeen ja vedenhankinnan käyttöön soveltuvuuden kannalta kuin ne määritettäisiin ensimmäisen kerran.

Riskitekijät ja riskien arviointi

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on tunnistanut Kokkolan pohjavesialueista viisi riskialuetta: Karhinkangas, Patamäki, Rahkosenharju, Riippa ja Tiilipruukinkangas.

Kaikkien pohjavesialueille on tehty riskinarviointi valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti, mutta ainoastaan vain riskialueiksi luokiteltujen pohjavesialueiden pohjaveden kemiallinen ja määrällinen tila on arvioitu vuosille 2022-2027. Riskinarvioinnin perusteella Harmaalanperä, Herlevinharju, Laajalahti, Pesäkangas, Tiaisenkangas, Tuohikorvenmäki ja Viirrekangas eivät ole riskipohjavesialueita.

Kuuleminen

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 10 f §:n 1 momentin mukaan kunnan on pohjavesialueen suojelusuunnitelmaa laadittaessa tai muutettaessa varattava kaikille mahdollisuus tutustua ehdotukseen ja esittää siitä mielipiteensä.

Suojelusuunnitelmaa koskevasta ehdotuksesta on pyydettävä lausunto niiltä kunnilta, joita suunnitelma voi koskea, sekä suojelusuunnitelman alueella toimivaltaiselta ELY-keskukselta ja aluehallintoviranomaiselta.

Lausunnoista ja kuulemisen palautteista laaditaan yhteenveto, miten palaute otetaan huomioon suunnitelmassa jatkossa. Kuulemisen jälkeen lopullinen versio suojelusuunnitelmaksi tuodaan rakennus- ja ympäristölautakunnan hyväksyttäväksi ja hyväksytty suojelusuunnitelma viedään tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Hyväksytty suojelusuunnitelma tulee julkaista ja tiedottaa siitä kuntalaisille sekä muille asianosaisille sekä toimittaa suojelusuunnitelma ELY-keskukselle merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Suojelusuunnitelman hyväksymisen jälkeen perustetaan seurantaryhmä seuraamaan toimenpiteiden toteutumista.

Vs. kaupunkilupapäällikkö

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää

- 1) Asettaa suojelusuunnitelmaluonnoksen nähtäville mielipiteiden antamista varten
- 2) Pyytää asiassa tarvittavat viranomaislausunnot

Päätös

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi päätösesityksen.

Valmistelija vesilaitosjohtaja Minna Väisänen

Kokkolan Vesi on osallistunut yhdessä kaupunkiluvituksen kanssa Kokkolan pohjavesialueiden suojelusuunnitelman laadintaan. Suojelusuunnitelman voi katsoa olevan erillinen, tärkeä osa Kokkolan Veden varautumista ja riskienhallintaa.

Rakennus- ja ympäristölautakunta suorittaa suojelusuunnitelman kuulemiset ja pyytää tarvittavat viranomaislausunnot. Hallinnollisen käsittelyn ja suunnitelman hyväksymisen jälkeen perustetaan erillinen seurantaryhmä seuraamaan toimenpiteiden toteutumista.

Vesilaitosjohtaja Vesilaitosjohtokunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös Vesilaitosjohtokunta hyväksyi päätösesityksen.